

Jusztin László

Az együttműködés, mint esélyteremtés az Arany János Kollégiumi-Szakiskolai Programban

BEVEZETÉS

Meggyőződésem, hogy a magyar nevelés-oktatás jelen rendszerében fokozatosan felértékelődnek a komoly neveléstörténeti hagyományokra építő kollégiumok értékközvetítő, inspiráló, motiváló funkciói.

A Szolnok Városi Kollégium a kezdetektől – már több mint 10 éve – vesz részt a Varga Katalin Gimnáziummal együtt az Arany János Tehetséggondozó Program fejlesztő, önfelkészítő tevékenységrendszerének kialakításában. Az itt szerzett és a másfél évtizedes kollégium-pedagógiai tapasztalataink alapján kezdtük el 2007-ben a Szakiskolai Programban a projekt alapú felzárkóztató, motiváló, fejlesztő tevékenységet.

Az AJKSZP keretében a kollégium arra törekszik, hogy biztosítsa a célcsoport számára a szakiskolai tanulmányaikhoz szükséges pedagógiai környezetet, valamint a szociális és kulturális hátrányok kompenzálását és ezeken keresztül a lemorzsolódás elkerülését.

A kollégium segíti a diákokat céljaik megfogalmazásában, elérésében, hogy ezen keresztül, a szakiskolában államilag elismert szakképesítést szerezzenek. A kollégium felelőssége a programba való bekerülés és a pályorientációval támogatott előrehaladás, a képző intézménnyel való tanári és szülői együttműködés megszervezése és megvalósítása.

A programban részt vevő tanulók sikeres tanulmányi előmenetele, szociális hátrányainak csökkentése, kulturális javakhoz való hozzáférése érdekében a támogató eszközrendszert és a szolgáltatásokat a Pedagógiai Programunk tartalmazza. Az egyes tevékenységek és szolgáltatások megszervezése az intézmény pályázatában foglalt projektterv alapján történik.

Kiemelt tevékenységek

- A programba belépő tanuló komplex (szociális, kulturális, mentális és tanulmányi) helyzetének felmérése, az állapot rögzítése.
- Kollégiumi csoportvezető nevelőtanárral, szakiskolai tanárokkal, szükség esetén pszichológussal, fejlesztőpedagógussal és a tanulóval közösen kialakított egyéni fejlesztési terv készítése, az együttműködés kereteinek és formáinak meghatározása, majd a terv alapján az egyéni fejlesztés megvalósítása.
- Partnerszemléletű együttműködés a tanulók családjával, gondviselőivel.
- A tanulási képességek fejlesztése.
- Az iskolai életre való felkészítés.
- Részvétel a továbbtanulási és munkavállalási célok kijelölésében.

- Értékelés, a tanuló egyéni fejlesztési tervében foglaltak megvalósulásának nyomonkövetése, visszajelzés.
- Szövegértés-alkotás, matematika-logika és szociális kompetenciák területén 2-3 fős csoportban.
- Műhelymunka, művészeti és egyéb alkotó tevékenység 2-3 fős csoportban.
- A pedagógiai folyamatok eredményességének mérése, értékelése az AJKSZP célcsoportjaként meghatározott tanulók tanulási esélyegyenlősége szempontjából.

A TEVÉKENYSÉG SZERVEZÉSE

A hátránykompenzációs tevékenységet a tanulók egyéni megismerésére építjük, figyelembe véve a családot, az iskola és a gyermekvédelmi intézmények jelzéseit, véleményét.

Intézményünk hátránykompenzációs feladatainak ellátását a differenciálás pedagógiai lehetőségeinek alkalmazásával valósítja meg. Alapelvünk, hogy nevelési módszereinket a tanulókhöz kell igazítanunk, annak érdekében, hogy kialakítsuk az ismeretszerzés belső feltételrendszerét.

A hátrányok mérsékelése olyan komplex nevelési tevékenységet jelent, amelyben kiaknázzuk a közösségek együttélésében rejlő szocializációs lehetőségeket, valamint a pedagógus és a tanuló közötti személyes kapcsolatok motivációs, modellnyújtó funkcióit.

Kollégiumunkban alapvető a tanulóval való együttműködő viszony kialakítása, érdeklődésének, belső késztetésének felkeltése, sikerélményhez juttatása, a tudás értékének elfogadtatása.

Az egyéni törődést nyújtó foglalkozások keretében segítjük a tanulókat közösségi beilleszkedésükben, személyes problémáik, alkalmazkodási nehézségeik leküzdésében, pozitív jövőképük kialakításában a bizalom elve alapján.

A program megvalósításában közreműködő pedagógusok rendszeresen értékelik a tanulók egyéni fejlődését, és visszajelzik az eredményeket az érdekeltek – a tanuló, a szülő, az iskola – felé.

Az eredményesség érdekében kapcsolatokat építünk ki a szülői házzal, a város középiskolaival, a pedagógiai szakszolgálatokkal, a gyermekvédelmi, egészségügyi intézményekkel és más érintett szervezetekkel, személyekkel. Ezeket együttműködési megállapodásokban rögzítjük.

EGYÜTTMŰKÖDÉSEK, MINT A PEDAGÓGIAI RENDSZERT TÁMOGATÓ ESZKÖZÖK

Az eddigiek során a legmarkánsabb „felfedezésünk” az volt, hogy a nevelési programban felsorolt tevékenységek során elkerülhetetlen a halmozottan hátrányos helyzetű tanulókkal kapcsolatban álló intézmények, valamint az intézményeknél tágabb értelemben vett társadalmi környezet együttműködése. Ennek az együttműködésnek kifejezetten pedagógiai eszköz jellege van, vagyis beépül a kollégium nevelési programjába, s a pedagógiai rendszer részeként érvényesülnie kell a napi gyakorlatban. A különböző intézmények pedagógusai megosztják tapasztalataikat, sikereiket, problémáikat egymással, így a programban felhalmozódó ismeretek mindenki számára elérhetővé válnak.

Nevelőink figyelemmel kísérik a tanulók pszichés fejlődését, a lelki zavarok – alkalmazkodási, magatartási, beilleszkedési és más személyiségproblémák – korrekciója érdekében együttműködnek az intézmény speciális szakembereivel, a mentálhigiénés szakemberrel és a pszichológussal.

Eddigi tapasztalatainkat két tanulmánykötetben igyekeztünk összegyűjteni. Mindkét kötet a kollégiumi tevékenységrendszeréről, az útkeresésről és arról a felismerésről szól, hogy az intézményeknek csak összefogva és a családdal szorosan együttműködve van esélye az esélyteremtésre. A kollégium mint intézmény kiváló színtere, ösztönzője lehet az összefogásnak, a kapcsolatnak, az együttműködésnek.